
Centrum vizuální historie Malach: brána k 52 000 lidských osudů

Centrum vizuální historie Malach: brána k 52 000 lidských osudů

Centrum vizuální historie Malach na Univerzitě Karlově je v současné době jedním ze tří přístupových míst k archivu Institutu USC Shoah Foundation pro vizuální historii v Evropě. Slavnostní představení veřejnosti i médiím proběhlo 29. 1. 2010 v prostorách MFF UK, kde je přístupový bod umístěn.

Před zaplněný sál malostranského refektáře předstoupili kromě děkana MFF UK prof. Zdeňka Němečka i rektor UK prof. Václav Hampl a Stephen Smith, výkonný ředitel Institutu USC Shoah Foundation. Ten ve svém proslovu připomněl své první setkání se Stevenem Spielbergem, režisérem filmu Schindlerův seznam, který si vytýčil natočit příběh holokaustu tak, aby byl zachován na věčnost. Proto vytvořil projekt s názvem Nadace Shoa, jenž zachytil skutečné příběhy lidí, kteří toto nelehké období přežili. Stephen Smith se v první polovině devadesátých letch minulého století spolupodílel na založení britského centra pro studium holokaustu. V té době se také tento britský projekt prolнул se Schindlerovým seznamem. „Každé svědectví obsahuje historicky velmi cenné vyprávění. Každá z obětí hovoří o životě, rasismu, nenávisti, odporu, odvaze i přežití, což je velmi důležité pro naši další komunikaci s celým světem. Proto jsem rád, že dnes mohou být v Praze a slavnostně otevírat toto nové středisko,“ řekl Stephen Smith a zdůraznil: „Při každém setkání se Stevenem Spielbergem mi připomíná, že slíbil těm, kteří přežili holokaust, že jejich vzpomínky zůstanou navždy zachovány.“

Zleva: děkan MFF UK prof. Zdeněk Němeček, rektor UK prof. Václav Hampl a Stephen Smith, výkonný ředitel Institutu USC Shoah Foundation

Rektor UK prof. Václav Hampl zdůraznil, že zaznamenané příběhy a osudy lidí by měly být mementem pro současnou generaci i ty příští: „Jak však plyne čas, i tito autentičtí pamětníci odcházejí a nenávratně s sebou odnášejí i své vzpomínky a prožitky, svá poselství, jejichž historická i lidská hodnota je bez nadsázky nenahraditelná a nevyčísitelná. Neboť jejich výpovědi by nás měly varovat před nedostatkem tolerance a před lhostejností, které jsou v dnešní době vzrůstajícího extremismu velmi aktuálním problémem. Jak jinak se vyvarovat opakování fatálních chyb, jež mohou mít nedozírné následky, než tím, že se poučíme z omylů, slepých uliček a tragicky špatných rozhodnutí minulosti.“ Zároveň zmínil význam centra pro další výzkumné aktivity: „Jako rektor univerzity, integrující nejrozmanitější oblasti lidského poznání a výzkumu – bych však chtěl zvlášť vyzdvihnout také jeho přínos v rovině mezioborové spolupráce, propojující často tradičně separované vědní obory. Zcela nepochybně není mnoho takových projektů, u kterých by se mohli sejít např. historici, učitelé, lékaři, psychologové, antropologové, sociologové, politologové, právníci a třeba i filmoví tvůrci, a který je navíc ukotvený na Matematicko-fyzikální fakultě.“ [Celý projev rektora UK Václava Hampla.](#)

Prof. Jan Hajič, ředitel Ústavu formální a aplikované lingvistiky MFF UK, představil projekt po stránce technologické

Databázi záznamů a práci s ní představil Martin Šmok, konzultant Institutu pro mezinárodní programy, působící v Praze, který rovněž poskytl návod, jak materiály uchopit v rámci výchovně-vzdělávacího procesu.

Každé z interview zachycuje vzpomínky na události před druhou světovou válkou, během ní a po ní a obsahuje také záběry dokumentů, fotografií a dalších artefaktů poskytnutých pamětníky. Průměrná délka interview je dvě hodiny. V archivu vizuální historie se nachází celkem 4 557 vzpomínek pamětníků, kteří jako svou zemi narození uvedli Československo, v České republice bylo natočeno 566 svědectví pamětníků, na Slovensku pak dalších 656 interview. „Kromě osobních historií lidí, kteří byli nacisty označeni za židy, archiv vlastně zachycuje také celou historii dvacátého století viděnou těmi, kdo ji prožili – se všemi válkami, totalitními režimy, vlnami emigrace, perzekucí a traumaty – ale také s neutuchající vírou, že jednou se lidé z minulosti poučí,“ řekl Martin Šmok. Materiály samy o sobě nemohou být učební pomůckou, ale zkušenosti Institutu v mnoha zemích ukazují, že médium audiovizuálního svědectví poskytuje pedagogům informační zdroj, který jim může pomoci doplnit, prohloubit a personalizovat historická fakta.

**„Archiv není soubor politických tvrzení, ale soubor lidských životních příběhů,“ zdůvodnil Martin Šmok vhodnost jeho využití ve vzdělávání.
(Lucie Kettnerová)**